

קווים לפתרון כמה שאלות בממ"ן 12 סמסטר ב2011

שאלה 3

- א. כדי להוכיח שהמכונה M עוצרת על כל קלט, נראה שכל שלב של המכונה M מסתיים. אין במכונה M אפשרות של חישוב אינסופי.
- בשלב 1 עוברים על המילים לפי הסדר הלכסיקוגרפי עד שמגיעים למילה w .
 w היא מילה מעל האלפבית, ועוברים על המילים לפי סדר. לכן חייב להיות שנגיע ל- w ונמצא את המיקום שלה בסדר הלכסיקוגרפי. (נמצא את i).
- בשלב 2 מריצים את E עד שהוא מדפיס את המחרוזת ה- i .
מכיוון שהשפה $HALT-ALL_{TM}$ אינסופית (יש אינסוף מכונות שעוצרות על כל קלט שלהן), ו- E מפיק את השפה הזו, אז חייב להיות שתודפס המחרוזת ה- i .
- מחרוזת זו היא מילה ששייכת לשפה $HALT-ALL_{TM}$. היא תיאור של מכונה A שעוצרת על כל קלט שלה. לכן בשלב 3, כאשר מריצים את A על w , בהכרח A תעצור (במצב המקבל או במצב הדוחה), ואז גם המכונה M תעצור.
- ב. מכיוון ש- M היא מכונה שעוצרת על כל קלט שלה, אז $\langle M \rangle$ שייכת לשפה $HALT-ALL_{TM}$. המונה E מפיק את השפה הזו. לכן E ידפיס את $\langle M \rangle$. לכן יש מספר j כך שהמחרוזת ה- j של E מדפיס את $\langle M \rangle$.
- ג. כאשר נריץ את M על המילה w שהיא המילה ה- j לפי הסדר הלכסיקוגרפי, נמצא בשלב 1 של M את המספר j . בשלב 2 נריץ את E עד להדפסת המחרוזת ה- j של E מדפיס. מחרוזת זו היא התיאור של המכונה M . בשלב 3 נריץ את M על w . אם M מקבלת את w , נדחה. אם M דוחה את w , נקבל.
- קיבלנו ש- M מקבלת את w אם ורק אם M דוחה את w . זו סתירה.

שאלה 4

- נניח בשלילה ש- T היא שפה כריעה. אז יש מכונה R שמכריעה את T .
נראה שאפשר לבנות מכונה מכריעה לשפה A_{TM} , בסתירה למשפט 4.11:
"על קלט $\langle M, w \rangle$ כאשר M היא מכונת טיורינג ו- w מילה:
1. בנה את המכונה M_1 הבאה (מכונה מעל האלפבית $\{0, 1\}$):
"על קלט x כאשר x היא מילה מעל האלפבית $\{0, 1\}$:
    1. אם $x = 01$, קבל.
    2. אם $x \neq 01$, הרץ את M על w , וקבל (את x) אם M קיבלה את w ."
  2. הרץ את המכונה R על $\langle M_1 \rangle$. אם היא קיבלה, קבל (את $\langle M, w \rangle$). אם היא דחתה, דחה."
- אם M מקבלת את w , אז M_1 מקבלת כל קלט שלה x , ולכן $\langle M_1 \rangle$ שייכת ל- T .
אם M לא מקבלת את w , אז השפה של M_1 מקבלת היא $\{01\}$, ו- $\langle M_1 \rangle$ לא שייכת ל- T .

שאלה 6

רדוקציה של A_{TM} למשלימה של EQ_{TM} :

$F' = \text{"על קלט } \langle M, w \rangle \text{ כאשר } M \text{ היא מכונת טיורינג ו-} w \text{ מילה :}$

1. בנה את המכונה M_2 הבאה :

"על קלט x כאשר x היא מילה :

1. אם $x = w$, דחה.

2. אם $x \neq w$, הרץ את M על x , וקבל אם M קיבלה את x ."

2. החזר את $\langle M, M_2 \rangle$."

M_2 מתנהגת על כל x שונה מ- w בדיוק כמו M . את w דוחה.

לכן $L(M_2) \neq L(M)$ אם ורק אם M מקבלת את w .

רדוקציה של A_{TM} ל- EQ_{TM} :

$G' = \text{"על קלט } \langle M, w \rangle \text{ כאשר } M \text{ היא מכונת טיורינג ו-} w \text{ מילה :}$

1. בנה את המכונה M_2 הבאה :

"על קלט x כאשר x היא מילה :

1. אם $x = w$, קבל.

2. אם $x \neq w$, הרץ את M על x , וקבל אם M קיבלה את x ."

2. החזר את $\langle M, M_2 \rangle$."

M_2 מתנהגת על כל x שונה מ- w בדיוק כמו M . את w מקבלת.

לכן $L(M_2) = L(M)$ אם ורק אם M מקבלת את w .

שאלה 7

א. רדוקצית מיפוי של A_{TM} ל- $INFINITE_{TM}$:

"על קלט $\langle M, w \rangle$ כאשר M היא מכונת טיורינג ו- w היא מחרוזת :

1. בנה את המכונה M_1 הבאה :

$M_1 = \text{"על קלט } x :$

1. הרץ את M על w וקבל (את x) אם M קיבלה את w ."

2. החזר את $\langle M_1 \rangle$."

הסבר : אם $\langle M, w \rangle$ שייכת ל- A_{TM} , אז M_1 מקבלת כל קלט שלה, ולכן $\langle M_1 \rangle$ שייכת ל-

$INFINITE_{TM}$.

אם $\langle M, w \rangle$ לא שייכת ל- A_{TM} , אז M_1 לא מקבלת אף קלט שלה, ולכן $\langle M_1 \rangle$ לא שייכת ל-

$INFINITE_{TM}$.

ב. רדוקצית מיפוי של A_{TM} למשלימה של $INFINITE_{TM}$:

"על קלט $\langle M, w \rangle$ כאשר M היא מכונת טיורינג ו- w היא מחרוזת :

1. בנה את המכונה M_2 הבאה :

$M_2 =$ "על קלט x :

1. הרץ את M על w | x | צעדים.

2. אם M קיבלה את w בתוך $|x|$ צעדים, דחה (את x) ; אחרת, קבל (את x)."

2. החזר את $\langle M_2 \rangle$."

הסבר : אם $\langle M, w \rangle$ שייכת ל- A_{TM} , אז יש מספר צעדים y כך שלאחר ש- M רצה y צעדים, היא

מקבלת את w . לכן על קלט x כך ש- $|x| \geq y$, M_2 תדחה, ולכן $\langle M_2 \rangle$ לא שייכת ל- $INFINITE_{TM}$.

אם $\langle M, w \rangle$ לא שייכת ל- A_{TM} , אז לכל מספר צעדים y , לאחר ש- M רצה y צעדים, היא לא

מקבלת את w . לכן M_2 תקבל כל קלט x , ולכן $\langle M_2 \rangle$ שייכת ל- $INFINITE_{TM}$.

ג. $INFINITE_{TM}$ איננה מזוהה-טיורינג, כי הרדוקציה של סעיף ב היא גם רדוקציה של המשלימה

של A_{TM} ל- $INFINITE_{TM}$, והמשלימה של A_{TM} איננה מזוהה-טיורינג.

המשלימה של $INFINITE_{TM}$ איננה מזוהה-טיורינג, כי הרדוקציה של סעיף א היא גם רדוקציה

של המשלימה של A_{TM} למשלימה של $INFINITE_{TM}$, והמשלימה של A_{TM} איננה מזוהה-טיורינג.